

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 1. Christus, & diabolus duo sunt Reges sibi contrarij, distinctaque possident regna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

§. I. Christus & diabolus duo sunt Reges sibi contrarii, distinctaque possident regna.

D. Augu. supponit & expendit pro locorum Scripturae declaratione, quod licet sine modo plura regna, plures reges, & c. tamen ad duo reuocari, velut duo si preambus omnis comprehenditur potestas regumque dominium. Regnum Dei regnum diaboli quot quot agitur in hoc viuunt mundo, regno comprehenduntur alterutro. Dei Regnum ex iustis principaliter constituitur, in quibus ipse dominatur, quos ipse gubernat qui illi obedunt: regnum illud, de quo dilectus Christo discipulus: Facit nos regnum, Sanctos subintellegens, licet ex textu quidam legant: Facit nos Reges: Hæc dicit, quam lectionem antiquus sequitur Aretas. Notat nihilominus D. Ambrosius vi lpa a, optime dicit: Facit nos regnum hoc quippe singulari beneficio Christus homines cumulat: Quando eos in se constituit, in quibus ipse cum Patre, & Spiritu S. inhabitare & regnare dignetur. Idcirco in eadē Apocalypsi, heu Deo resorantes gratia si actio, ne, eius meminerunt beneficii: Facisti nos Deo nos regnum. Nō constituitur Dei regnum ex palatis insensibilibus lapidibus edificatis, non est Dei regnum ciuitas vallis, & præcellis aggeribus communita, velut Babylonia; regnum Dei non sunt terrene domus, quas licet appareant pulcherrimæ, breui scimus esse collapsuras, quia terrenum habent fundamentum. Non consistit Dei regnum in vrbibus, amœnis hortis, fontibus perennē auentibus, foris plateisque amplissimis, quæ breui temporis intervallo omnē perueniunt decerē, & susque deq̄ue subruuntur, sed in animalibus sanctissimis, æternis duratione, naturæ adeo præcellens, vt earū vel minima, queat in se recipere, & velut in domo celesti totam Domini Dei nostri complecti magnitudinem. Est autem hoc Dei regnum, de quo tradit Apostolus, quod Christi, in die iudicij traditurus est Patri, in quo perpetuo regnat sanctissima Trinitas. Cui traditur deus regnum Deo & Patri. Porro magnificū est adeo Dei regnum, vt iustorum quisque ciuitas sit amplissima, Deo que charissima, quem non minoris facit, non minus extollit, quam Reges in clyti, Monarchæ supremi, præcipuarum vrbium regiones, & celsasque Prouincias. Vnde pro more habeo declarare illud quod olim Dns Moysi dum eum legatum suū mittit in Ægyptū pluribus usque magnis in sui fama-

latū ornatū officis: Ego sum Deus Abraham Deus Isaac, Deus Iacob, Deus parvū vobis nō. Conuersa regibus loquitur formulā, dū legatū ad alienas expediunt regio. es, regis munus diplomatis, bus, quibus nomina, titulosque præscribunt præcipuarū Prouinciarum, Regnorū, vrbiumque, quibus independente demanant potestate. Sit exēplo Rex nolter in clyti, qui quo potestatis suæ se declarat ampliūdinem, in iteris regis, ita prænotat regna quibus principatur. Philippus Rex Castiliæ, Aragoniæ, Leonis, Siciliæ, & c. nō Abrahami modo Deus in illo quod Moyse inuigū munere, suā voluit exponere maiestatem, notificat potentiam signare, iudiciorū ista nomina regna quibus inerat quorum vnum, Abraham, Isaac a terram, et in iacob, abertum denique quilibet iustus & iudiciorū. Nūquid diuine celsi udi, i conuenit ut exprimeret Deus celsi, terræ mariū, solis lunæ, idcirco ac totius Domini vniuersū quod totū ipse gubernat, quando, & quā vul ratione, vera, ac liberz suæ voluntate, vtrū vtrūq̄ profertendo quā non celsū diuine iudiciorū Monarcha, si in re veritate prænotare suis posset ipse diplomatis. Ego Rex & Dominus solis, lunæ, siderū aliorū, quorumdā istorū celorum Lunæ, Maris, aut Venens, & c. & illos regere posset pro libitū, illisq̄ imperare? Non dubium, quā in eo se uti lo celsiorem multo crederet, quā omnium terræ regnorū, imperio clarissimum. Nunquid poterat Deus ex his suis nomen sumere maiestatis? Nō poterat concedamus enim licet hæc omnia diuino si biacere imperto: Dominū est terra & plenitudo eius, orbis terrarum, & c. Propriè tamen primarium gloriæ suæ regnum hoc esse cognoscimus, quo sanctis in petat, singuli namque iusti sunt vrbis amplissima, regnum diuissimum, regio cælis ipsis formior, vniuersiorque sideribus: his quippe totus secundum esse suum, suaque potentia Deus minimè comprehenditur, prout arāma iusti, quā idcirco vt gloriæ suæ delicti thionum: Anima iusti sedes est sapientia. Porro diaboli regnum peruersi sunt, in quibus regnat, imperat, dominatur gubernat, & horozatur: Ipse est rex super vniuersos filios superbia, de diabolo Deus hic loquitur sub figura ferocissimi animalis. Hec autem D. Irenæ demonstratur, mali scilicet, quod infinitis locustarum pestiferarum numerus, quæ totum impleuerant terram, Regē sibi præfectum agnosceret, diabolum, qui uomē suum tribus exaratum linguis, Hebraica, Græca, & Latina præferebat: Habelam super se Regē, Angelum Abyss, cui nomen Heb. aico Abaddon, 9.11.

Grace Apollyon, ἀπολλύων Latine habens nomen
 Extremum. Hoc locutarū hierophico pef-
 fimos quoque D. Ioa intelligit, cuius modo ra-
 tiones fabricemus. Ipse rex e: ille, de quo Iob,
 vt superius egimus qui calcas premit, subiugat
 Iob ca. 18. 14. „quasi rex interitus. Ex illis etenim locis iuxta
 „superiorem expositionem, S. Scriptura constat
 „æqua consonantia. Tot regnum hoc dilatur
 „ciuitatibus, quor iniqui imperat diabolus, quos
 „subtiliter pfectus regius diaboli vocat ciuitates,
 „quos à Deo præcipit euentos. Ciuitates eorum
 „destruxit. Cain fratricida ciuitas fuit diaboli, di-
 „ctus à D. Basilio. Primus diaboli discipulus, cuius
 „animam adeo perfecta possidebat auctoritate,
 „vt in ea quilibet operaretur, de quo illud est
 1. Ioa. „D. Iohannis testimonium: *Cain ex maligno erat.*
 6. 3. 12. „Vibs alia Pharaon, cuius sibi cor ita subiugauit,
 „vt illud excecancerit, & obstipum adeo
 „reddiderit, vt Deo ipsi se opponere non formi-
 „daret. Vrbis altera Elymas magus sacrilegus, cu-
 „ius intima fraudibus oppleuerat: *Plenus omni*
 „dolo, & omni fallacia. Iudas ciuitas altera, cuius
 „cor intrauerat, animam possederat, vt in tā hor-
 „renda propelleret contra Christū crimina pro-
 „ditorem: Ciuitas tu quoque diaboli, quia tui do-
 „minatur, te regit, te propellit, in adulteria, fuita,
 „perinria, vltisque præcipitem. Hæc sunt ex O-
 „rigenis opinione diaboli regna, quæ Christo
 „monstrauit in monte, & ostendit es omnia regna
 „mundi. Hæ duo Reges sibi aduersantur, & perpe-
 „tes gerunt similitates, dæmon Christo, & Chri-
 „stus dæmoni repugnat, hoc autem singulare
 „cuiusque est studium, sibi quoad potest, alterius
 „subicere ciuitates. Idcirco diabolus dicitur Sa-
 „tanus, id est aduersarius, est enim Christo aduer-
 „sarius, & Christus illi de quo D. Ioa. testatur:
 „In hoc apparuit filius Dei vt dissolueret opera dia-
 „boli, Omnem nauat diabolus operam, Christi si-
 „bi subiugare ciuitates, id est, sanctos: *Tanquam*
 „leo rugiens, circuit quærns quem deuoret. Totum
 „vero Christus impendit studium, vt diabolus eri-
 „piat ciuitates, sibi que subleuauerit: *Venit pecca-*
 „tores saluos facere.
 IV. „Licet autem hæc ita sint, multum tamen in-
 „differencia inter utrumque regnum: Deo
 „quæpè conuenit esse regem iure naturæ, legiti-
 „mè, pluribusque titulis, creationis scilicet, con-
 „seruationis, redèptionis, & vniuersalis super om-
 „nia potestatis: qua de causa illi concinimus: *Tu*
 „diabo-
 „lum. „Tyrannus ne vel pagum habet sibi debitum, at
 „seipsum exalrat, & in regem exurgit sediciosus

naturalem, contra illum vexillum attollit: a ma-
 parat, illi contendit eripere ciuitates, eas subiu-
 gat, & vt proprias sibi possidet. Hoc opus diabo-
 li hoc eius studium. Ipse iure proprio sibi ha-
 bet, nec vnus quidem formicæ dominium: me-
 titus est (inquit D. Cyprian.) quando Salvatore
 stensa mundi regna se daturū liberaliter repro-
 m. fit: *Mihi tradita sunt, & cui volo do illa.* At ar-
 titibus fraudulentus, nec minus mahrosus, cona-
 tur Dei ciuitates obfidere, quas sæpè cogit ad
 deditionem. Ita à mundi infantia duas illas ob-
 fedit ciuitates, quos Deus, vt regni sui metropo-
 les in terra fundauerat, & in paratissimo collocare
 rat Adam, & Enam. Erant Dei ciuitates, in illis
 etenim regnauit, mauda a illis legesque præ-
 scripsit. Venim accurrit aduersarius, circumcingit
 corona, tormenis quarit fortissimis, rationi-
 bus scilicet, suauibusque blandimentis: quid in-
 det illas euincit, sibi subiugat, & qui prius erat
 ciuitates in quibus dum regnaret Deus, regnat at
 iusticia, regnabat immo: altitas, factæ sunt ciui-
 tates, in quibus & peccatum & mors impera-
 rent: *Inuidia diaboli mors introiuit in orbem ter-
 rarum.*

Vt Cainum vidit natum in hoc mundo, con-
 fessim apud illum castra sua metatus est, oppug-
 nauit, inuidia cor excitat, vt fraternitatis leges
 transgressus, quibus in illo regnare Deus debe-
 rat, hæc ciuitas, in qua principauerat diabolus, de
 quo D. Iohannes: *Cain ex maligno erat.* Tantis de-
 inde viribus excreuit hic tyrannus, tanta sibi
 subiecit regna, vt Deus aduertens illum maio-
 rem orbis partem occupasse, nostro loquendi mo-
 do, contristatus, afflictusque fuisse videatur.
 Hoc ni fallor, Spiritus S. his verbis in ciuitate
 Panituit eum, quod hominem fecisset in terra. vt
 autè extensus hoc destrueret in perium diaboli,
 cunctos proponit homines exstirpare, Noe vni-
 co eum luis relicto, in quo Deus imperat: *Tu*
 enim vidi iustū corā me in generatione hac, Quo
 sic peractō, illicō exstirpato diluuiō, reuertitur
 diabolus, & Chā impetis acrius mouet, vt debui-
 patri vilificat reuerentiā: crescente vero nume-
 ro mortalium, denno cepit, & diabolus nouas sibi
 subleuere regiones, sic vt vix si perisset ho-
 mo, quem non tyrannus hic sibi subleuaret. In-
 tātum, vt paulo post, Deo impropere præsump-
 serit, totum deberi sibi mundum: hoc enim re-
 pensō illō declarauit, dum à Deo interroga-
 Vnde venit: respondit: *Circumit terrā, & præuolu-*
 „lani a. Circumite, bellatorum est: castra circū-
 pefi, mihi subiecti: hoc significat: *Præuolu-*
 „m eam. Sicut autem princeps, aut Rex regnum

sum perambulans, & vincum cernens superesse
 Job non sibi subiectum, audeat & illum innume-
 ris suis obfidere copis, victurumque conatur sub-
 iugare.

Hinc perpetua illa nec reconcilianda Deum
 inter ac diabolum bella, si scilicet, sicut inter
 regem naturalem ac tyrannum maxima sem-
 per bellorum excitantur tempestates. Tyrannus
 hinc, quæ sua non sunt, invadere nititur capta-
 que conservare, Rex illuc legitimus, ut iniuste
 vique extorta recuperet, a clauderat. Ne miseris,
 quod multis annorum centuris rex naturalis
 Deus commisisse videatur, nec diabolum impu-
 nisse, cuius adeo potestas excreverat in orbe, ut
 Princeps mundi huius, à Christo diceretur. Con-
 clusum tandem est, non tolerandam punire su-
 perbiam, eo sine de cælis in terram descendit,
 quo tyrannum hunc oppugnet, superet, foras ex-
 terminet perditam recuperet, suoque subiciat vi-
 ctor imperio. *Nunc iudicium est mundi, nunc prin-
 ceps huius mundi eijcietur foras, & ego si exalta-
 tus fuero à terra, omnia traham ad meipsum.*

Hoc esse novimus, quod tam studiosè per-
 pendit Apostolus, aduentum Christi collau-
 dans, quem ideo missum à Patre declarat: *Vi-
 speret nos de potestate venturorum, & transferet
 in regnum filij dilectionis sue.* Quæ de causa, cum
 virtute magna & maiestate descendit, ut ventu-
 rum prædixerat Isaias: *Eccc Dominus Deus in sur-
 titudine veniet, & brachium eius dominabitur.*

Idem quoque Dominus doctissimus & planè di-
 vinitus rationibus hoc in Evangelio significat.
 Virum hunc diaolus occupaverat, & velut rex
 in regno suo faciens illic imperabat, unde &
 integrum hominem sibi subiecerat, quod in-
 nuti his verbis Evangelista: *Illud erat mutum.*

Quia ut notat Theophylactus in Græco textus
ἄφρων, nedum significat mutum, sed & surdum.
 Insuper D. Hieronymus ubi de hoc miraculo fit
 mentio, notat nomen *ἄφρων*, magis significare
 surdum, quam mutum. Vnde Tertullianus D. Chry-
 stostomus, D. Theos Bostrenus, & D. Euthymius
 concludunt, sed & surdum la-
 borasse. Quinimodò D. Augustinus notans hunc lo-
 cum, huiusmodi quasi certum supponit, D. Mattheus
 eisdem miraculi narrans historiam, addit &
 fuisse excecatum: *Oculus est ei homo dæmonium
 habens, cæcus & mutus.* Quam aggere seuro
 diaboli virtum hunc possidebat, quem omnibus
 modis sibi subiectum detinebat. Descendit
 Christus, diuinaque brachij sui fortitudine, dæ-
 monem eiecit imperio, quo continuo liberatur
 homo, oculis, auribus, & lingua restitutus. Mur-

murant Pharisei, calumniantur diabolica id fa-
 ctum esse potestate: *In Beelzebub principe dæmo-
 norum eiecit dæmonia.* Nequaquam ita, recla-
 mat Christus, diuinaque probat argumentis. Si
 diabolus enim in seipsum bella mouerit, quo-
 modo stabit regnum eius? Hinc ausam arripit
 aduentus sui declarandi rationem, præsidium si-
 bi firmaverat in hoc mundo diabolus fortissi-
 mum, in eoque velut Rex ac Dominus impera-
 bat, ac venit ipse bello diabolum turbaturus,
 quo præsidio isto expellat, regnoque spoliat,
 idque ea de causa, quia viribus diabolo præua-
 lebat, eo omnimodò modo, quo cum Dux castro
 præsidet, nihil aduersi suspicatus, si superuenerit
 alius, eumque præsidio propellat, hoc fortiori-
 bus eius armis esse diuinus adscribendum. Hæc
 igitur sunt duo regna, duo reges, hæc bella,
 quibus se inuicem læcessunt, ac præualet Chri-
 stus, quia viribus superior, &c.

§. 2. Regnum Christi est Ecclesia, regnum dia-
 boli sunt hæretici & infideles.

Porro ut ad punctum veniamus, quod in hac
 connexionione prætendimus, dico, Regnum
 Dei esse suam sanctam Ecclesiam Catho-
 licam Romanam. Diuinus eam ac eminentissi-
 mis compellat Spiritus S. epaphetis, titulis, ac no-
 minibus Agnominat illam sponsam suam, co-
 luntam suam, suam dilectam vineam suam, do-
 mum suam, suæ locum recreationi. Attamen
 nomen magis familiare est regnum Dei, reg-
 num eorum: sunt autem omnia Synonyma.
 His sciret S. Scriptura præsertim Evangelia. A-
 pud D. Lucam, *Cui simile est regnum Dei*, de S. Luc. 17.
 loquitur Ecclesia, quam sæpenumero diuersis, 18.
 comparat, modo vineæ, modo fagenæ, modo
 campo seminato, modo grano sinapis, & simili-
 bus quibus abundat Evangelia. Hic regnat
 Christus ubi conueniunt sui subditi, in vna fide,
 doctrina vna, ipsentique Sacramentis: *Vbi duo
 vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi sum*, 18. 20.
in medio eorum. Hæc autem solamine perfusus, Mattheus
 eos corporaliter deserens, cumulat, cum ait:
*Eccc ego vobiscum sum omnibus diebus, usque ad
 consummationem sæculi.* Quam hæc graphice de-
 scribit David: *Magnus Dominus & laudabilis ni-
 mis in ciuitate Dei iherosolyma, in monte Sancto eius.* V-
 bi, licet ad litteram loquatur de ciuitate Hiero-
 solyma, mysticè tamen sanctam intelligit Ec-
 clesiam. Hic se Deus magnum ostendit, hic eius
 adoratur celsitudo, maiestas agnoscitur, miser-
 cordijs

